
Informacija o gospodarskim kretanjima

siječanj 2019.

Sažetak

Dostupni mjesечni pokazatelji za četvrtu tromjesečje 2018. upućuju na nastavak usporavanja rasta gospodarske aktivnosti na tromjesečnoj razini, pri čemu bi rast realnog BDP-a u godini kao cijelini mogao iznositi 2,7%. Inflacija potrošačkih cijena smanjila se s 1,3% u studenome na 0,8% u prosincu, što je ponajviše bilo rezultat znatnog smanjenja godišnje stope promjene cijena naftnih derivata. HNB je nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku te je, zbog izraženih aprecijskih pritisaka, nastavio otkupljivati devize od poslovnih banaka, pa je na kraju prosinca zabilježena dosad najviša razina slobodnih novčanih sredstava banaka. Godišnji se rast plasmana banaka na kraju prosinca usporio s obzirom na to da se kreditiranje poduzeća usporilo, a kreditiranje stanovništva zadržalo na razini iz prethodnog mjeseca. Tijekom listopada i studenoga 2018. saldo središnje države nastavio se poboljšavati na godišnjoj razini, što će na kraju godine vjerojatno biti poništeno izdacima za protestirana jamstva izdana brodogradilištima.

Model brze procjene BDP-a¹ upućuje na to da se krajem 2018. godine gospodarska aktivnost tek blago povećala u odnosu na prethodno tromjeseče unatoč nepovoljnijim kretanjima u industriji (Slika 1.). Industrijska se proizvodnja tako u posljednjem tromjesečju protekle godine nastavila smanjivati (-1,2% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja). Pritom je, promatra li se prema glavnim industrijskim grupacijama, najznačajniji pad ostvaren u proizvodnji kapitalnih dobara, a nepovoljna kretanja zabilježena su i kod svih ostalih komponenta GIG-a osim netravnih proizvoda za široku potrošnju (slike 3. i 4.). Osim toga, ukupna se građevinska aktivnost u listopadu i studenome također blago smanjila (za -0,2% u odnosu na prosjek trećeg tromjesečja). Podaci pritom pokazuju da su dodatno intenzivirani radovi na ostalim građevinama, no to nije bilo dovoljno da nadomjesti smanjenje izgradnje zgrada, za koje je zabilježen pad na tromjesečnoj razini prvi put od sredine 2016. godine (slike 5. i 6.). S druge strane, u istom je razdoblju ostvaren snažan rast realnog prometa od trgovine na malo (2,0%), što upućuje na to da su stagnantna kretanja u trgovini u trećem tromjesečju bila privremena (Slika 7.).

Rezultati Ankete o potrošačkom optimizmu pokazuju da su se očekivanja kućanstava od listopada do prosinca 2018. zadržala na prosječnoj razini iz trećeg tromjesečja, pri čemu je s približavanjem kraja godine indeks njihova pouzdanja rastao. Tako se tijekom cijele 2018. optimizam potrošača u prosjeku zadržao na visokim razinama ostvarenima na samom početku godine. U četvrtom su tromjesečju očekivanja potrošača glede finansijske situacije u kućanstvima bila malo povoljnija u usporedbi s početkom godine, dok su očekivanja povezana s ekonomskom situacijom u Hrvatskoj bila nešto nepovoljnija. Nadalje, podaci za siječanj 2019. pokazuju da se indeks pouzdanja potrošača i na početku ove godine zadržao na visokoj razini. Kada je riječ o poslovnim subjektima, tijekom četvrtog tromjesečja 2018. zabilježeno je poboljšanje njihovih očekivanja u odnosu na prethodna tri mjeseca u svim djelatnostima, osim u trgovini. Međutim, u svim je djelatnostima, izuzevši građevinarstvo, razina pouzdanja i dalje bila niža nego početkom godine. Kada je riječ o očekivanjima na početku 2019., indeks pouzdanja poslovnih subjekata u građevinarstvu nastavio je rasti, a poboljšanje optimizma zabilježeno je i u trgovini. S druge strane, u industriji i uslužnim djelatnostima očekivanja su nepovoljnija u usporedbi s krajem prethodne godine (Slika 8.).

Povoljna kretanja na tržištu rada nastavila su se i u četvrtom tromjesečju 2018. godine, i to nešto jačim intenzitetom nego tijekom prethodna tri mjeseca. Stoga je ukupan broj zaposlenih bio za 0,7% veći u odnosu na prethodno tromjeseče. Broj zaposlenih rastao je u svim djelatnostima, osim u finansijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja, a najveći doprinos ukupnom rastu dao je rast broja zaposlenih u javnom sektoru

i u ostalim uslužnim djelatnostima (Slika 14.). Nezaposlenost se nastavila smanjivati, na što je u nešto većoj mjeri utjecalo zapošljavanje iz evidencije HZZ-a nego brisanje iz evidencije zbog ostalih razloga (nepridržavanje zakonskih odredbi, odjava s evidencije i nejavljanje). Tako se administrativna stopa nezaposlenosti (prema desezoniranim podacima za listopad i studeni) snizila na 9,0%, s 9,8% u trećem tromjesečju. Prema posljednjim dostupnim podacima iz Ankete o radnoj snazi za treće tromjeseče 2018. godine stopa nezaposlenosti iznosila je 8,3%, te se blago povećala u odnosu na drugo tromjeseče, kada je iznosila 8,1%, što bi se moglo povezati sa snažnim predsezonskim zapošljavanjem tijekom prve polovine godine (Slika 15.). U listopadu i studenome zabilježen je nastavak rasta nominalnih bruto plaća u odnosu na prethodno tromjeseče, iako nešto slabijim intenzitetom nego tri mjeseca prije. Pritom je zabilježen rast plaća u privatnom sektoru (0,8%), dok su plaće u javnom sektoru stagnirale (Slika 16.).

Potrošačke su se cijene, nakon blagog pada u studenome od 0,3%, u prosincu smanjile za 0,8% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.). Smanjenju cijena u prosincu najviše su pridonijeli sezonsko sniženje cijena odjeće i obuće te, slično kao i u studenome, pad maloprodajnih cijena naftnih derivata (zbog pojeftinjenja sirove nafte na svjetskom tržištu). Prosječna cijena barela sirove nafte tipa Brent tako je u prosincu dosegnula 56 USD, te je bila za 30% niža u odnosu na listopad (Slika 19.). To je uvelike bilo rezultat povećane ponude u studenome, zbog rasta proizvodnje u SAD-u i drugim najvećim proizvođačima sirove nafte, te očekivanja smanjene potražnje koja su prevladavala u prosincu. Na domaćem su tržištu u prosincu pojeftili i prehrabeni proizvodi (mlječni proizvodi, jaja, meso, šećer i sl.). S druge strane, pad potrošačkih cijena u prosincu djelomice je ublažilo poskupljenje duhana (zbog povećanja proizvođačkih cijena duhanskih proizvoda i rasta trošarina), povrće te zračnog prijevoza putnika. Godišnja stopa ukupne inflacije potrošačkih cijena smanjila se s 1,3% u studenome na 0,8% u prosincu (Slika 18.). To je ponajviše bilo rezultat usporavanja godišnjeg rasta cijena energije (zbog spomenutoga znatnog pojeftinjenja naftnih derivata). Temeljna se inflacija u prosincu blago povećala, na 1,0% (s 0,9% u studenome), čemu je najviše pridonijelo ubrzanje godišnjeg rasta cijena duhana.

Dinamika robne razmjene s inozemstvom zamjetno se ubrzala početkom četvrtog tromjesečja 2018. godine. Nakon blagog rasta u prethodnom tromjesečju u listopadu je ukupan robni izvoz porastao za 7,5% u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci (Slika 10.), pri čemu se posebno ističe ubrzanje rasta izvoza energetika (poglavitno nafte i naftnih derivata). Istdobro je rastu izvoza suženog agregata koji isključuje energente (za 4,0%) najviše pridonijelo povećanje izvoza električnih strojeva, aparata i uredaja te kemijskih i prehrabbenih proizvoda.

¹ Za detalje vidi rad D. Kunovca i B. Špalata: Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesечnih indikatora (I-42, lipanj 2014.).

Ubrzanje rasta uvoza bilo je još izraženije nego kod izvoza. Ukupan robni uvoz u listopadu se povećao za 9,9% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (Slika 11.) zbog snažnog rasta uvoza suženog agregata bez energenata (za 9,1%). Najviše je porastao uvoz kemijskih proizvoda (poglavito medicinskih i farmaceutskih proizvoda), kapitalnih proizvoda (Slika 12.) i proizvoda tekstilne industrije.

Tečaj kune prema euru bio je u većem dijelu prosinca izložen aprecijacijskim pritiscima. Kako bi ublažila prekomjerno jačanje kune, središnja je banka snažno intervenirala na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka u tri navrata ukupno 1,1 mld. EUR. U posljednjoj je dekadi prosinca nominalni tečaj kune prema euru deprecirao te je na kraju mjeseca iznosio 7,42 EUR/HRK, isto koliko i na kraju studenoga, odnosno bio je za 1,3% niži u odnosu na kraj 2017. godine, kada je iznosio 7,51 EUR/HRK (Slika 21.). Kuna je u prosincu blago oslabjela prema većini ostalih valuta iz košarice za izračun efektivnog tečaja, ali to je bilo poništeno jačanjem kune prema turskoj liri, američkom dolaru i funti sterlinga, što zrcali jačanje eura prema tim valutama na svjetskome deviznom tržištu. Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune tako je na kraju prosinca bio na istoj razini kao na kraju studenoga.

Pod utjecajem ekspanzivne monetarne politike ESB-a i visoke likvidnosti bankovnog sustava u europodručju kratkoročne kamatne stope na europskom tržištu novca zadržale su se u negativnom području sve do kraja 2018. godine. Tako je na kraju prosinca prekonočna kamatna stopa na bankarskom tržištu europodručja EONIA iznosila -0,36%, a šestomjesečni EURIBOR -0,24% (Slika 24.). Premija za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju nije se značajnije mijenjala tijekom posljednjeg tromjesečja prethodne godine (Slika 25.). Pritom je premija za rizik Hrvatske krajem 2018. od 96 baznih bodova bila gotovo nepromijenjena u odnosu na godinu prije.

Likvidnost domaćega bankovnog sustava zbog ekspanzivne je monetarne politike HNB-a dosegnula dosad najviše razine. Otkupima deviza od banaka tijekom prosinca kreirano je 8,0 mld. kuna, što je pridonijelo rekordnom višku kunske likvidnosti, koji je na kraju 2018. iznosio 33,2 mld. kuna. Promatra li se na razini cijele 2018., prosječni je višak kunske likvidnosti iznosio 24,9 mld. kuna, a godinu prije, za usporedbu, 15,1 mld. kuna. U takvim uvjetima na domaćem međubankovnom prekonočnom tržištu nije zabilježen promet još od srpnja 2018. godine (Slika 54.). Na aukcijama Ministarstva financija kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule u prosincu se zadržala na 0,09%, koliko je iznosila od veljače iste godine (Slika 28.), a nepromijenjena je ostala i kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise s valutnom klauzulom u eurima (0,00%), što se bilježilo od svibnja 2018.

Kamatne stope na novoodobrene kredite banaka poduzećima i stanovništvu u projektu se nisu značajno promijenile tijekom listopada i studenoga 2018. (slike 28., 29. i 30.). Kamatne stope na kratkoročne kunske kredite poduzećima bez valutne klauzule pale su u studenome na dosad najnižu razinu. Što se tiče prvi put odobrenih kredita, kamatne stope na kredite poduzećima u studenome su se smanjile (Slika 31.), nakon što je u listopadu uglavnom zabilježen rast. S druge strane, kamatne stope na prvi put odobrene stambene kredite u istom su razdoblju blago porasle (Slika 32.), dok su se za troškove potrošačkog financiranja nastavila bilježiti povoljna kretanja (Slika 33.). Kamatne stope na oročene depozite u studenome su se povećale poglavito pod utjecajem rasta kamatnih stope na oročene depozite poduzeća (slike 34. i 35.). Pritom se razlika između kamatnih stope za kredite i depozite u studenome smanjila na 5,11 postotnih bodova za nove kredite i depozite te na 4,58

postotnih bodova za stanja kredita i depozita (Slika 37.).

Monetarna kretanja u studenome i prosincu 2018. obilježilo je smanjenje neto inozemne aktive (NIA) te snažan rast neto domaće aktive (NDA) monetarnog sustava zbog rasta neto potraživanja monetarnih institucija od središnje države. Takva su kretanja rezultirala povećanjem ukupnih likvidnih sredstava (M4) u prosincu 2018. za 1,7 mld. kuna ili 0,5%. Promatra li se na godišnjoj razini, rast se ukupnih likvidnih sredstava (M4) u prosincu 2018. tek blago usporio, na 6,1%, isključujući utjecaj tečajnih promjena (Slika 49.). U strukturi M4 godišnji rast novčane mase (M1) usporio se na 20,7% (Slika 48.), dok je, s druge strane, zabilježeno usporavanje godišnjeg pada kvazivonca na 1,8%.

Ukupni su se plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države), nakon povećanja u studenome, u prosincu smanjili za 0,5 mld. kuna (na osnovi transakcija), što je rezultat smanjenja kredita nefinancijskim poduzećima, odnosno brodogradnji zbog aktiviranja jamstava izdanih od opće države. Spomenuto se odrazilo i na godišnju dinamiku te se rast plasmana nefinancijskim poduzećima usporio s 3,1% u studenome na 1,9% u prosincu (Slika 41.), a ukupnih plasmana s 4,7% na 4,4% (Slika 40.). Kad je riječ o stanovništvu, godišnji se rast plasmana ovom sektoru zadržao na 6,2%, koliko je iznosio i na kraju studenoga (Slika 42.). U strukturi kredita stanovništvu godišnji se rast stambenih kredita nastavio ubrzati odražavajući, između ostalog, i učinke programa subvencioniranja stambenih kredita, dok se godišnji rast gotovinskih nenamjenskih kredita u prosincu malo usporio. Promatra li se valutna struktura, udio kunske plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu nastavio je rasti i dosegnuo krajem prosinca 51,9% (Slika 47.). Godišnji rast nominalnog stanja plasmana u prosincu je iznosio 2,0% te je i dalje manji od rasta na osnovi transakcija, što je uglavnom posljedica prodaja nenačlanivih plasmana.

Bruto međunarodne pričuve povećale su se tijekom studenoga i prosinca, te su na kraju 2018. iznosile 17,4 mld. EUR (Slika 56.), na što su u najvećoj mjeri utjecale kupnje deviza od poslovnih banaka. U usporedbi s krajem prethodne godine kod bruto pričuva zabilježeno je povećanje od 1,7 mld. EUR ili 11,0%. Neto raspoložive pričuve povećale su se u odnosu na kraj prešle godine za 2,1 mld. EUR ili 15,2%, te su na kraju 2018. iznosile 15,8 mld. EUR.

Nakon izraženog smanjenja tijekom ljetnih mjeseci, neto inozemni dug u listopadu 2018. povećao se za 0,3 mld. EUR (Slika 60.) s obzirom na to da je smanjenje inozemnih potraživanja premašilo daljnji pad obveza prema inozemnim vjerovnicima (Slika 61.). Promatrano po domaćim sektorima, ukupan rast neto inozemnih obveza rezultat je pogoršanja neto inozemne pozicije kreditnih institucija (za 0,4 mld. EUR), dok su drugi domaći sektori blago poboljšali svoje neto pozicije. Na kraju listopada 2018. ukupan bruto inozemni dug iznosio je 38,4 mld. EUR (Slika 62.), odnosno za 0,4 mld. EUR manje nego na kraju rujna.

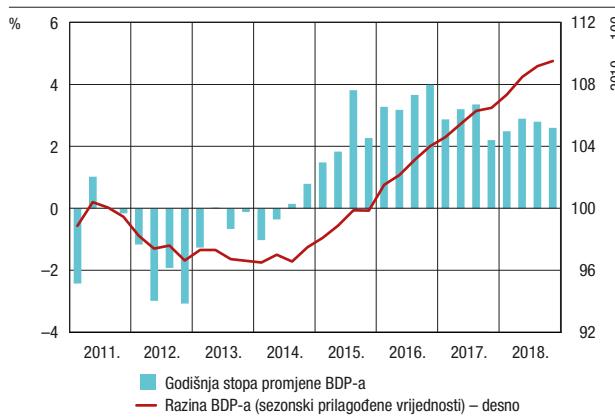
Podaci za treće tromjesečje 2018., prema metodologiji ESA 2010, pokazuju da su se nastavila povoljna fiskalna kretanja iz prvog polugodišta, pri čemu je višak opće države u razdoblju od srpnja do rujna povećan na 5,4 mld. kuna, s 4,0 mld. kuna u istom razdoblju 2017. godine. Takva su kretanja odraz većeg rasta ukupnih prihoda u odnosu na rashode. Ukupni su se prihodi opće države tako u razdoblju od srpnja do rujna povećali za 8,6%, pri čemu je primjetljiv snažan pozitivan doprinos PDV-a (podržan rastom osobne potrošnje i povoljnim ostvarenjima u turizmu), a povećana je i većina ostalih kategorija prihoda. Ukupni su rashodi također porasli, za 6,1%, čemu su ponajviše pridonijeli rashodi za intermedijarnu potrošnju i

socijalne naknade, te investicije, čime je prekinut niz od pet uzastopnih tromjesečja negativnog doprinosa kapitalnih ulaganja promjeni ukupnih rashoda.

Prema mjesecnim podacima Ministarstva financija² za listopad i studeni na razini srednjine države ostvaren je višak od 2,1 mlrd. kuna, a, za usporedbu, u istom razdoblju prethodne godine višak je iznosio 0,2 mlrd. kuna. Pritom rast viška odražava brži rast prihoda u odnosu na rashode. Ipak, dostupni podaci upućuju na mogućnost da se u četvrtom tromjesečju manjak opće države poveća na godišnjoj razini zbog plaćanja državnih jamstava izdanih brodogradilištima. Dug konsolidirane opće

države na kraju listopada 2018. iznosio je 280,3 mlrd. kuna ili za oko 3 mlrd. kuna manje u odnosu na razinu s kraja 2017. godine, na što je djelomično utjecala i aprecijacija tečaja kune prema euru u spomenutom razdoblju. Povoljna fiskalna kretanja i istodobni rast bruto domaćeg proizvoda snizili su krajem listopada omjer javnog duga i BDP-a na 74,1%, sa 77,5% ostvarenih na kraju prethodne godine (Slika 63.). Na aukciji trezorskih zapisa Ministarstva financija početkom siječnja 2019. kamatne stope za kunske zapise zadržale su se na niskim razinama, što upućuje na nastavak povoljnih uvjeta i visoku likvidnost na domaćem finansijskom tržištu.

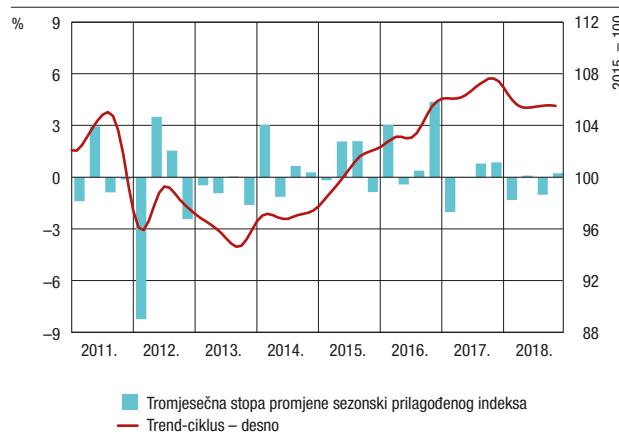
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za četvrtu tromjesečje 2018. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 8. siječnja 2019.

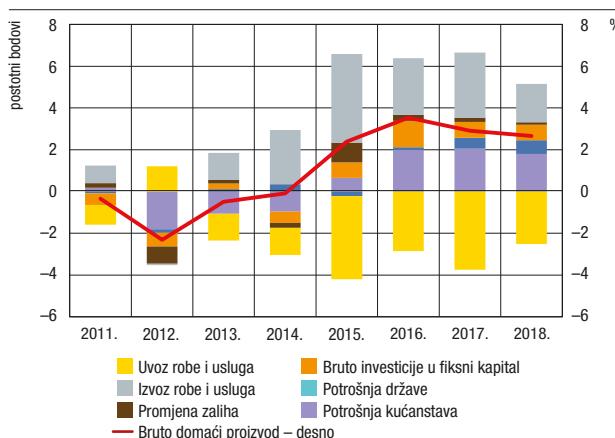
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 3. Industrijska proizvodnja

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

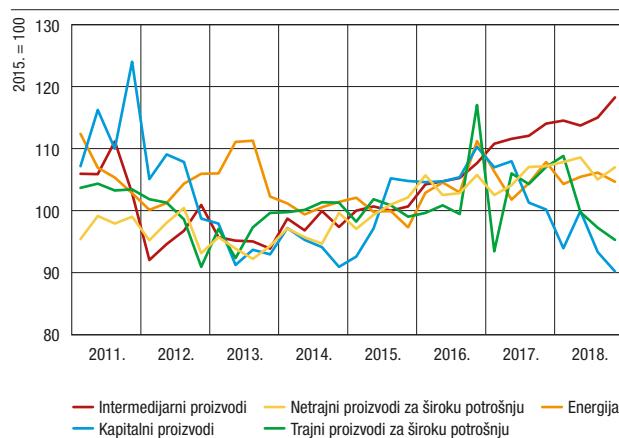
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2018. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz prosinca 2018.

Izvor: DZS

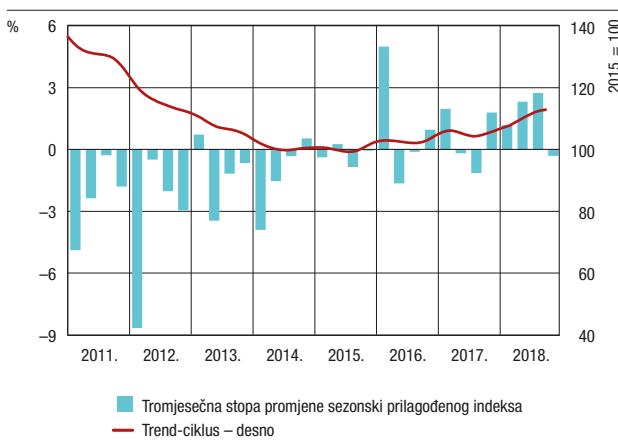
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

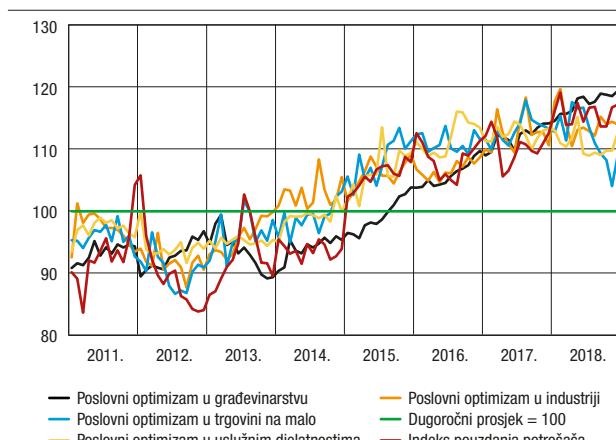
Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesecnih podataka.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

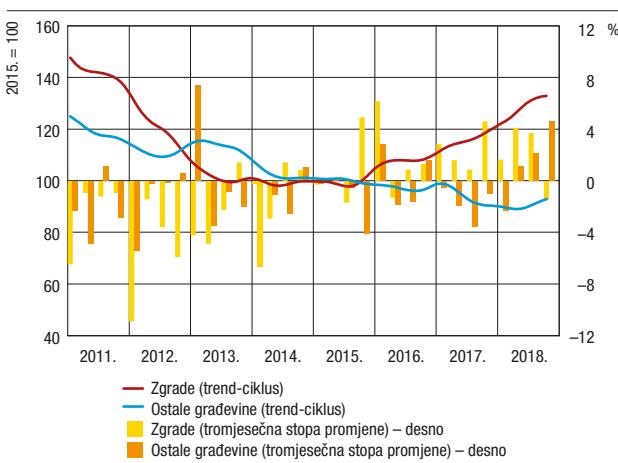
2 Mjesečni podaci za srednjinu državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti koji se prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU moraju objaviti prije kraja sljedećega kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinicu opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljaju tromjesečno.

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

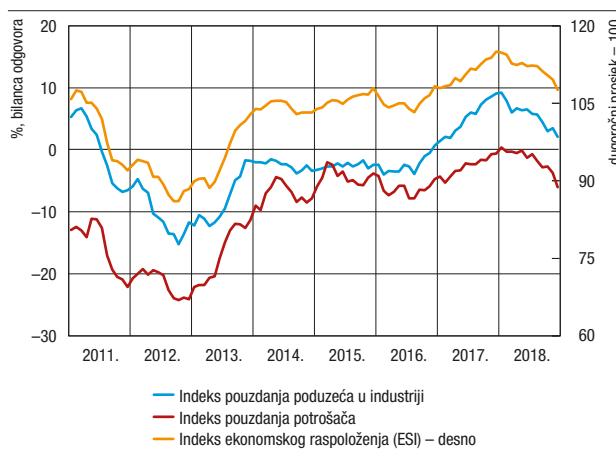
Napomena: Podatak za četvrtu tromjeseče 2018. odnosi se na listopad.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma
standardizirane desezonirane vrijednosti

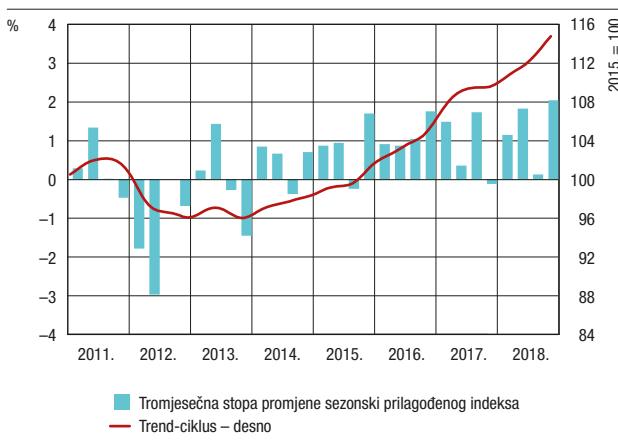
Izvor: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

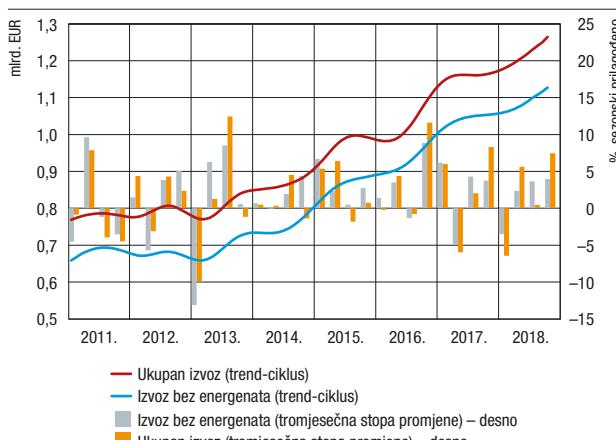
Napomena: Podatak za četvrtu tromjeseče 2018. odnosi se na listopad.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u
sezonski prilagođene serije

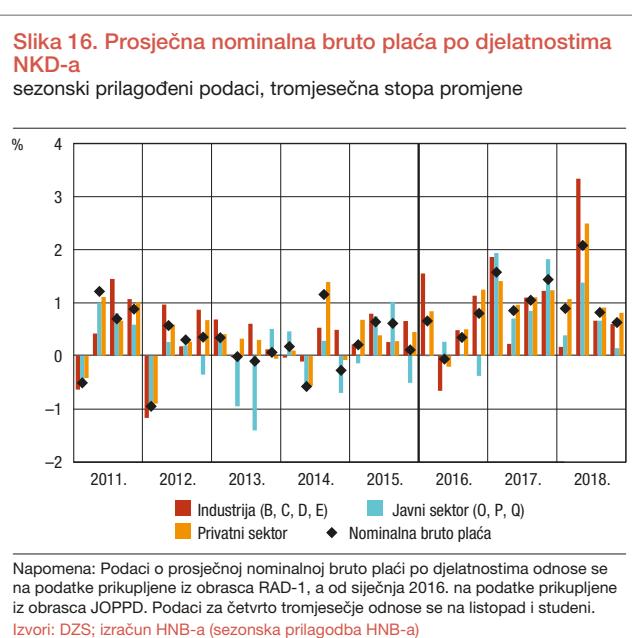
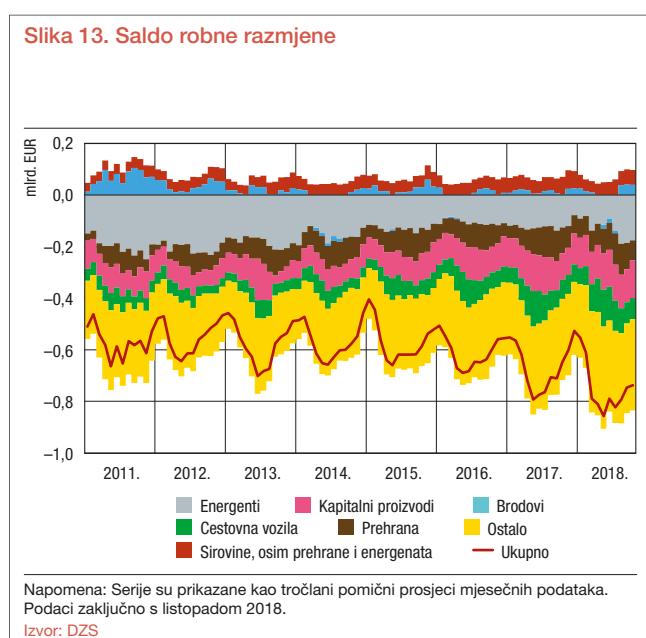
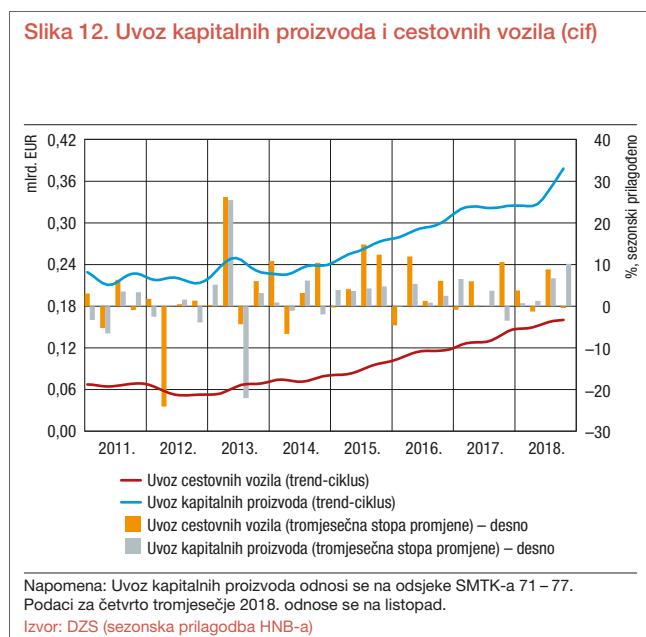
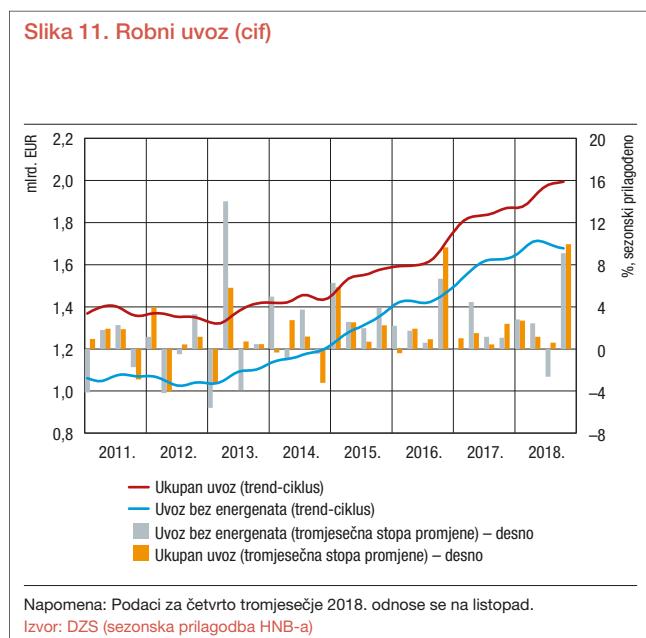
Napomena: Podaci zaključno s prosincem 2018.
Izvor: Eurostat

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

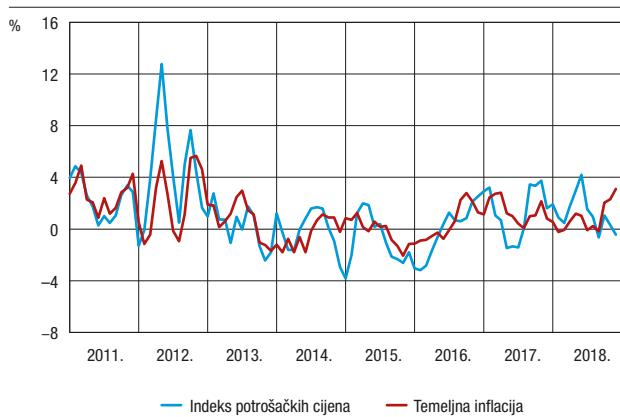
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

Napomena: Podaci za četvrtu tromjeseče 2018. odnose se na listopad.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

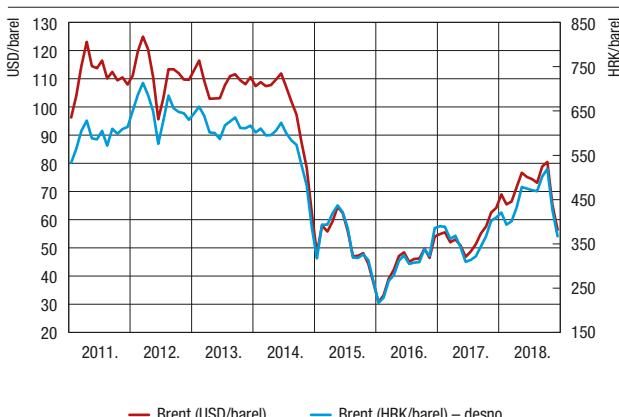
Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomicnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

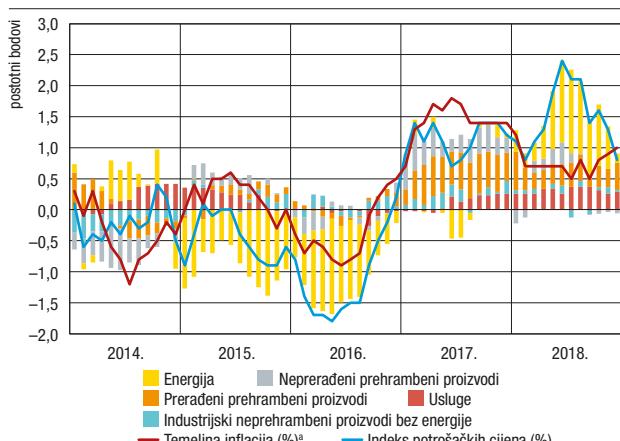
Izvori: DZS; izračun HNB-a

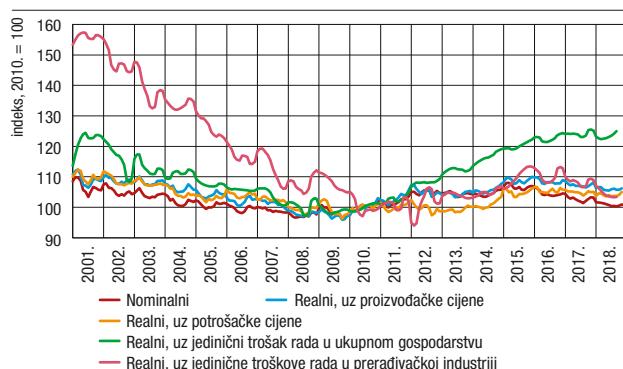
Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

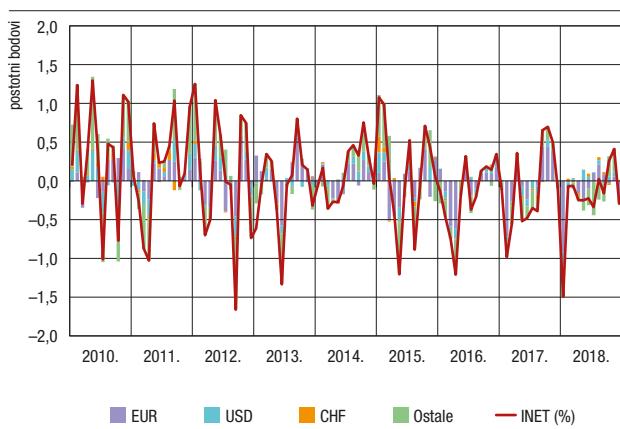
Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

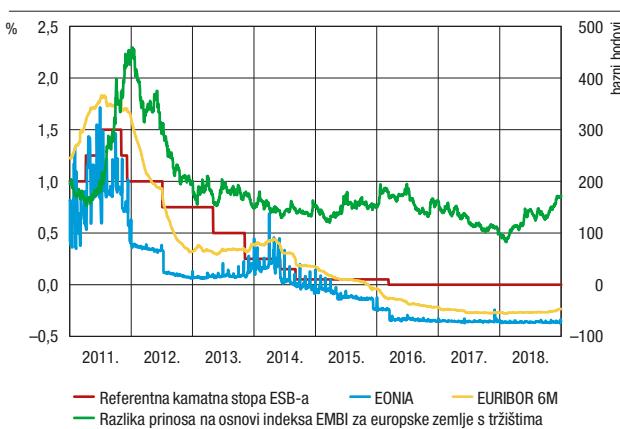
Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

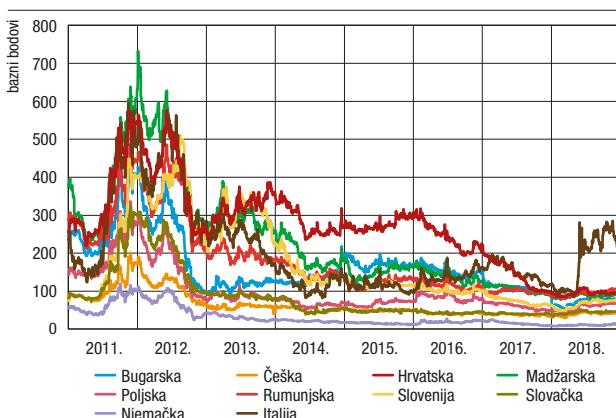
Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesечноj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

Izvor: HNB

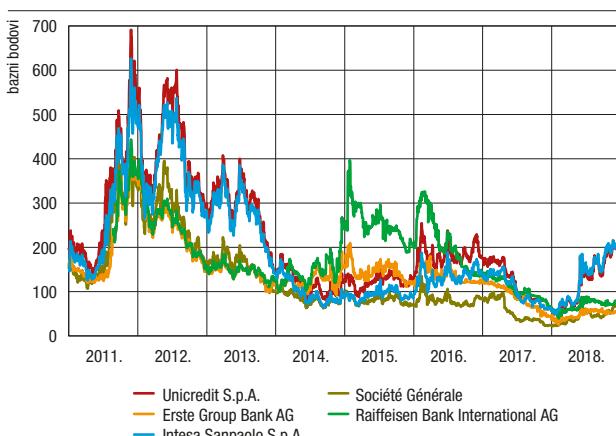
Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabralih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

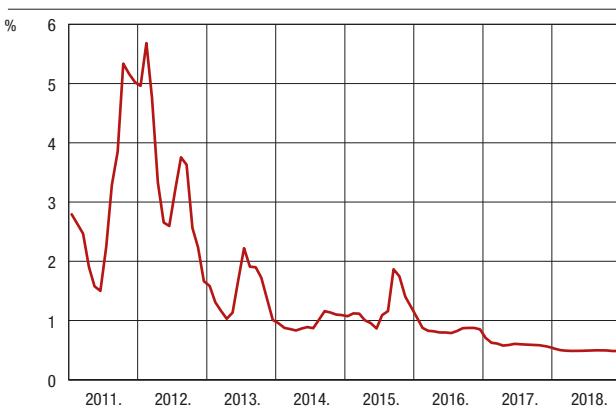
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

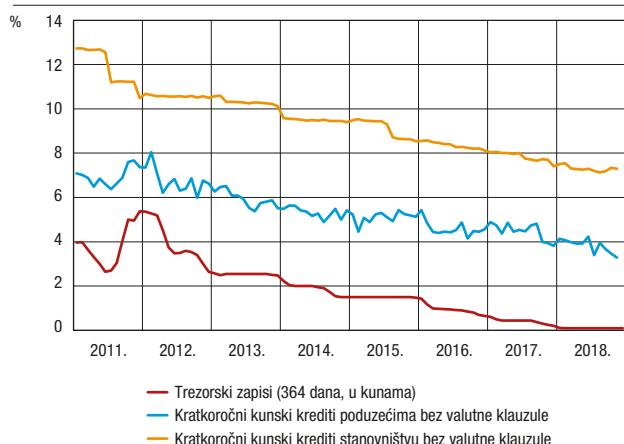
Slika 27. Kamatne stope kotirane na međubankovnom tržištu (ZIBOR 3 mј.)

mjesечni prosjeci jednostavnih dnevnih prosječki kotacija banaka

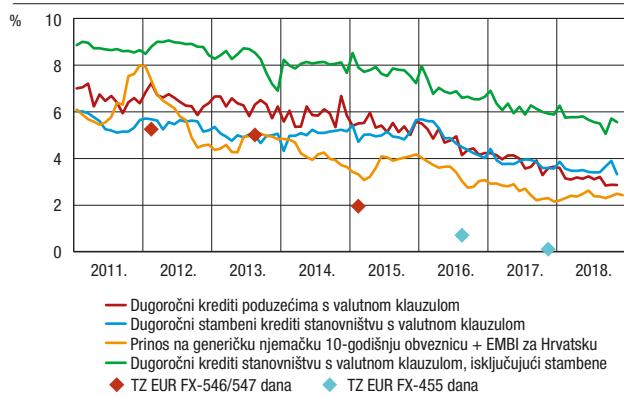
Izvor: HNB

Slika 28. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

Izvor: MF; HNB

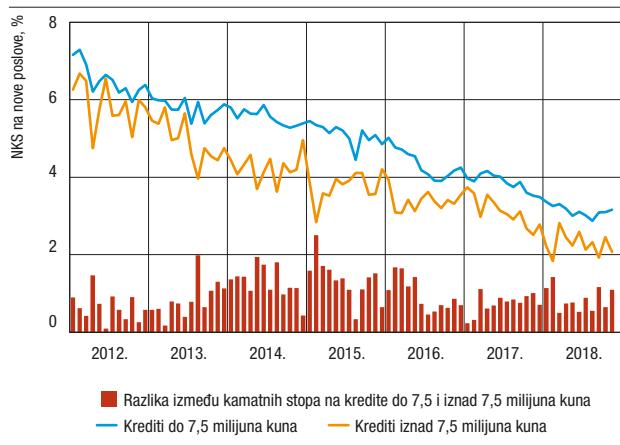
Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

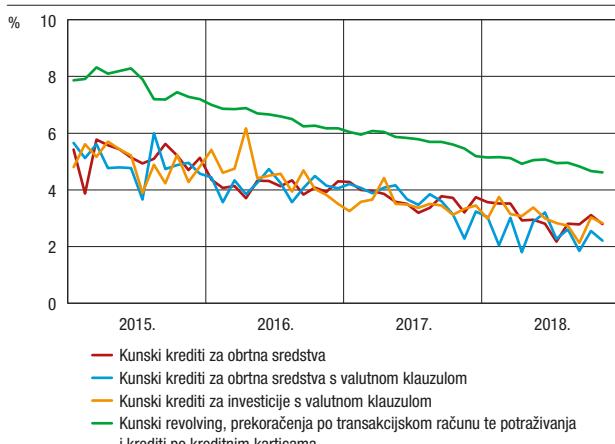
Izvor: MF; Bloomberg; HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvinama prema iznosu

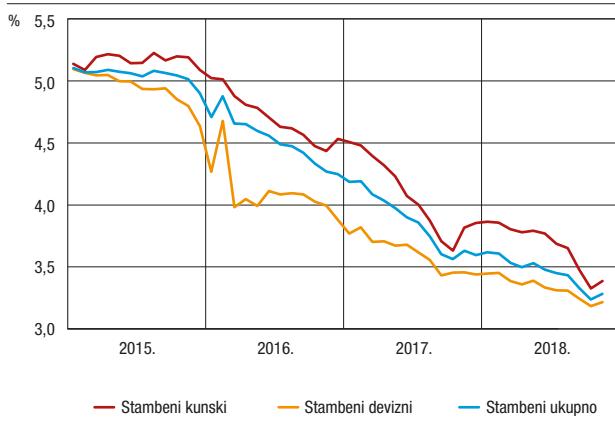
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

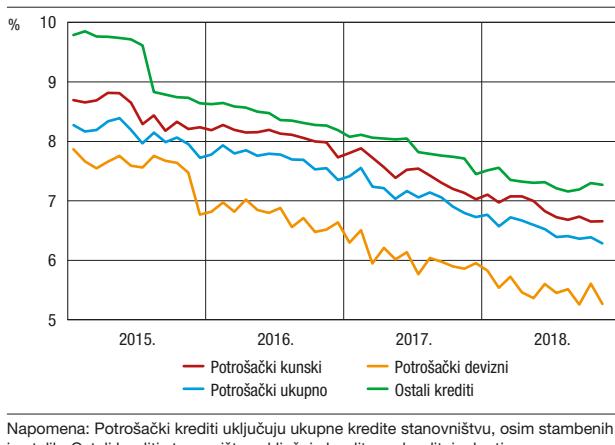
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

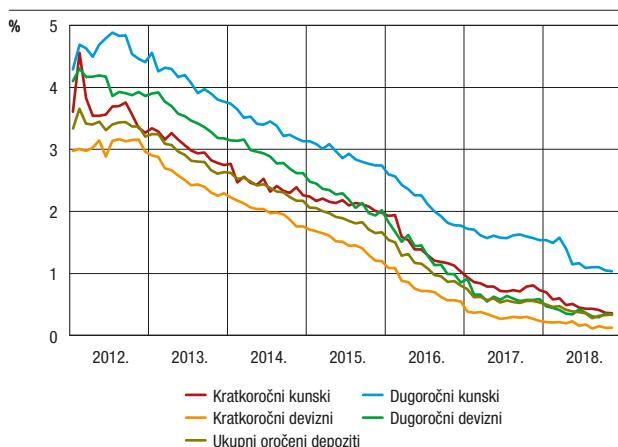
Izvor: HNB

Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

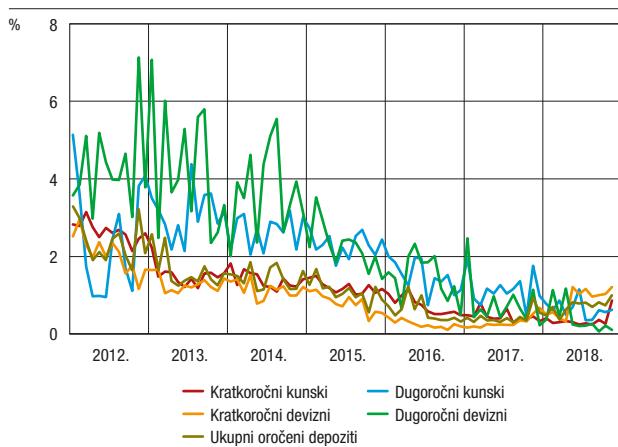

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. charge card) te su gotovo isključivo kuni.

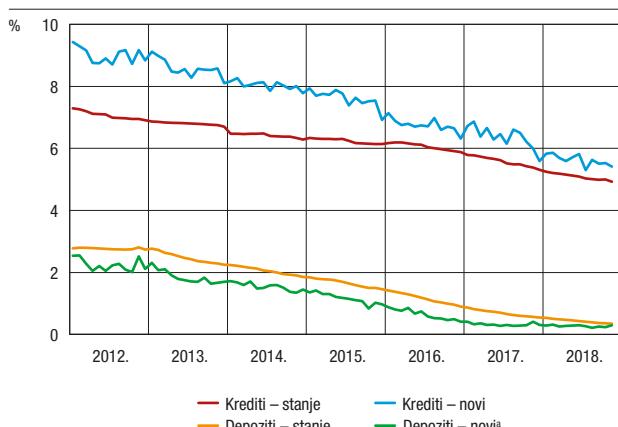
Izvor: HNB

Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

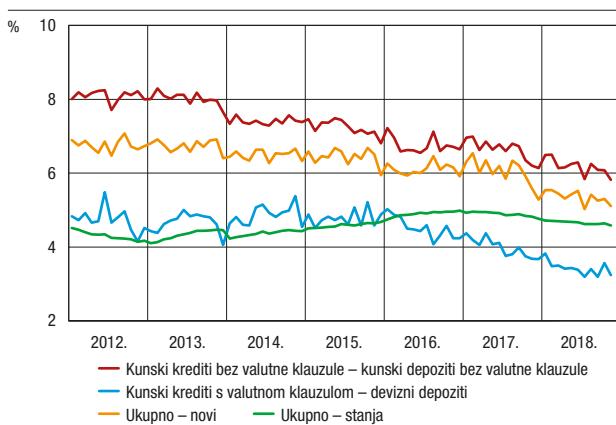
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

Izvor: HNB

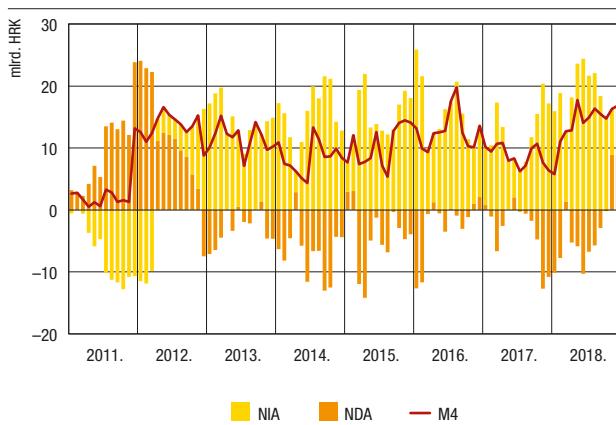
Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.

Izvor: HNB

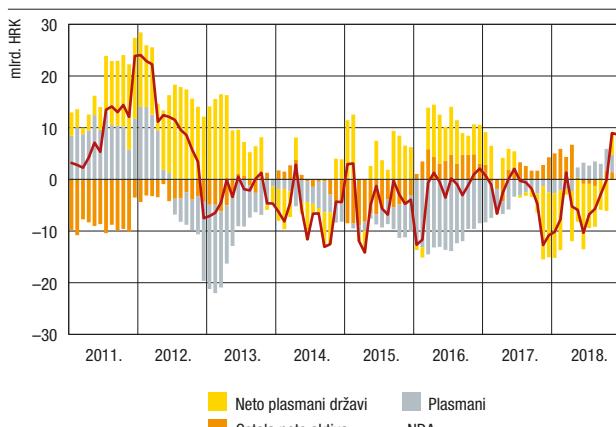
Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

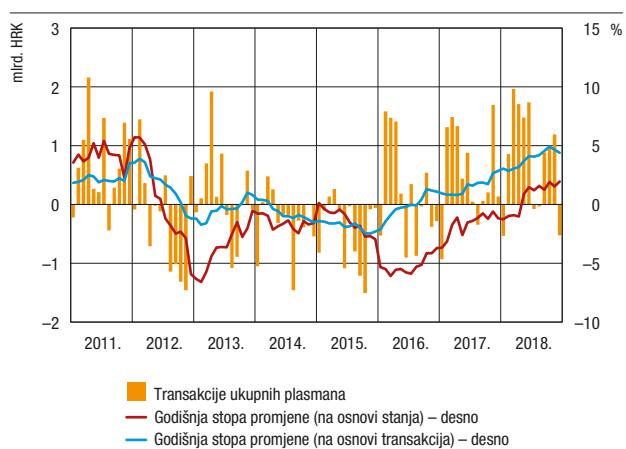
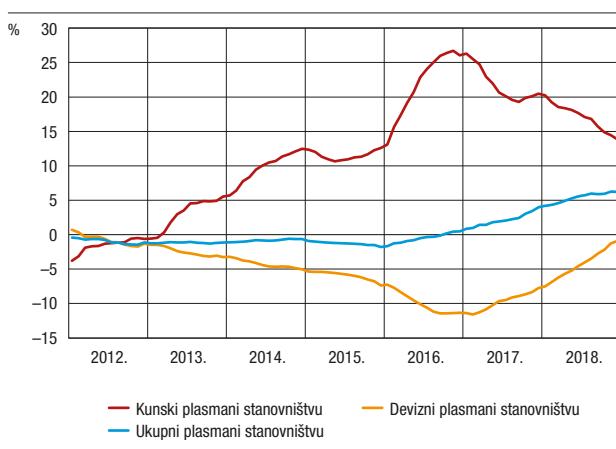
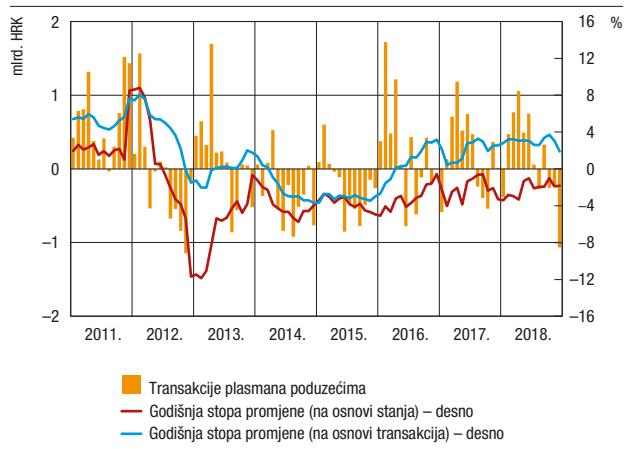
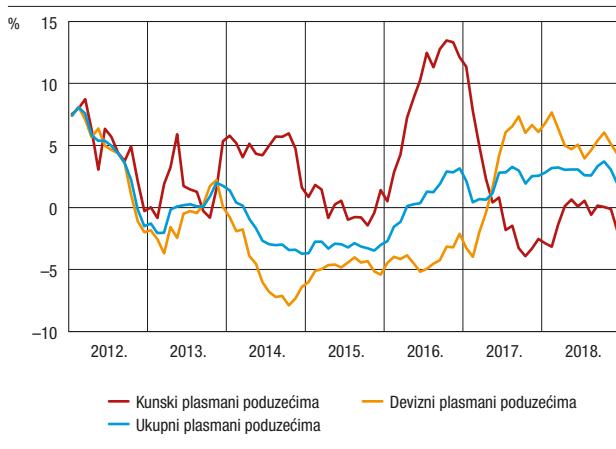
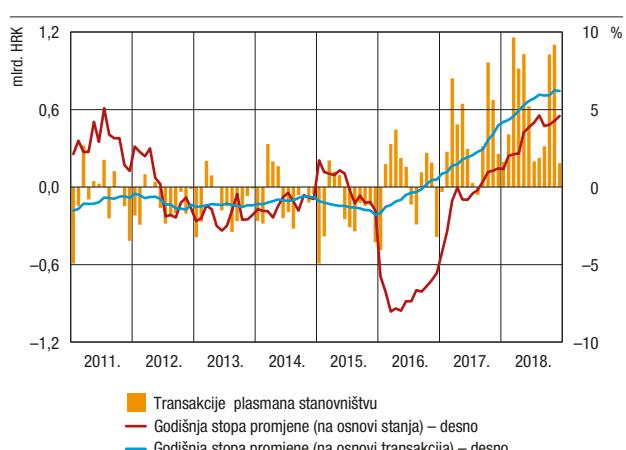
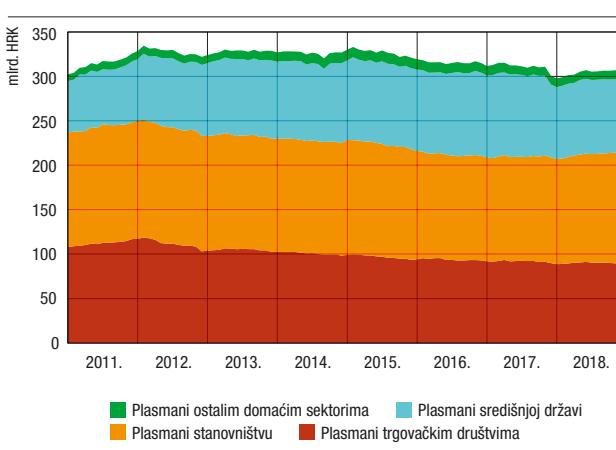
Izvor: HNB

Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4)
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

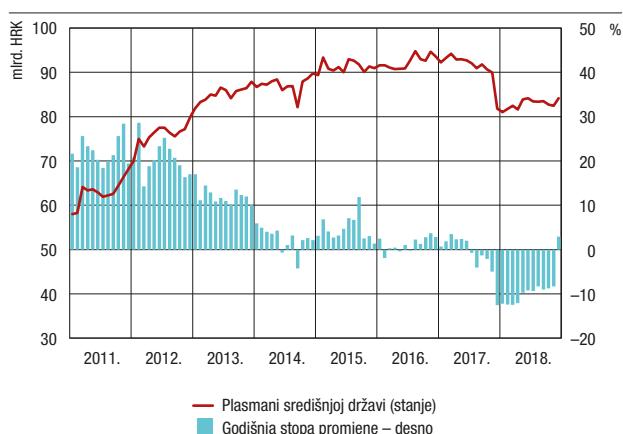
Izvor: HNB

Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

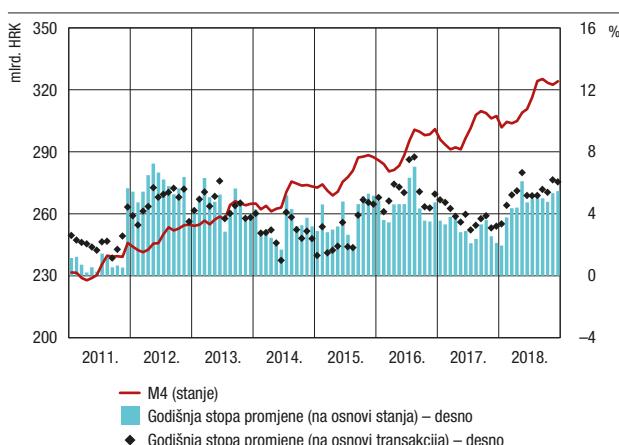
Slika 40. Plasmani**Slika 43. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija****Slika 41. Plasmani poduzećima****Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija****Slika 42. Plasmani stanovništvu****Slika 45. Struktura plasmana kreditnih institucija**

Slika 46. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

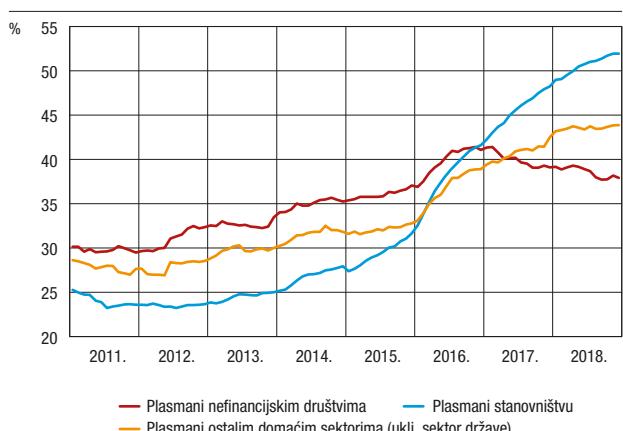
Izvor: HNB

Slika 49. Ukupna likvidna sredstva (M4)

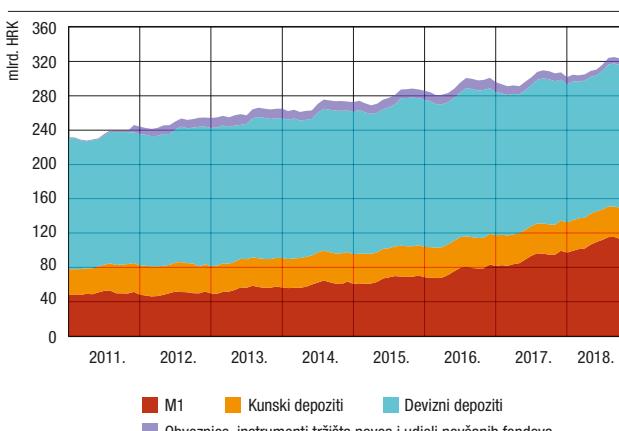
Izvor: HNB

Slika 47. Udio kunkih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

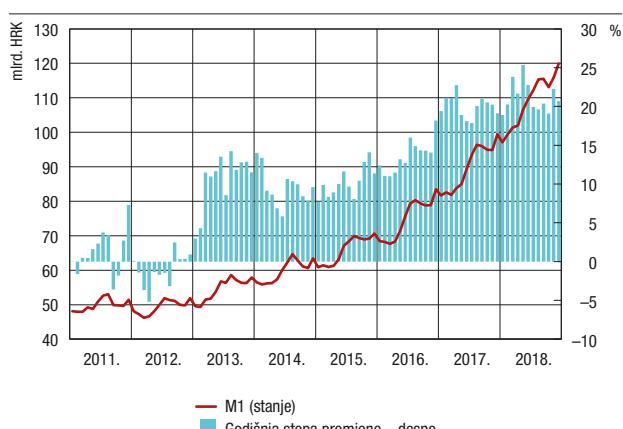
Izvor: HNB

Slika 50. Struktura monetarnog agregata M4

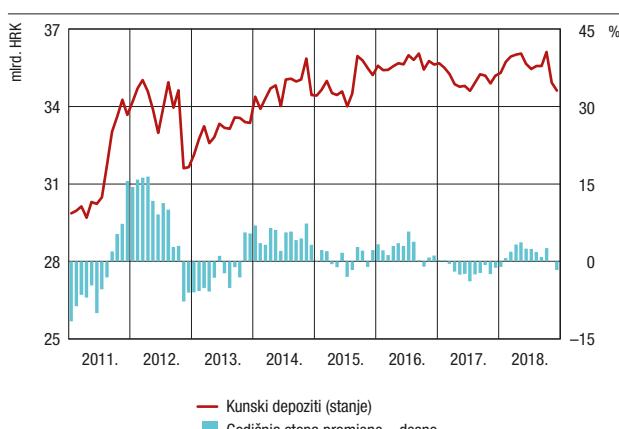
Izvor: HNB

Slika 48. Novčana masa

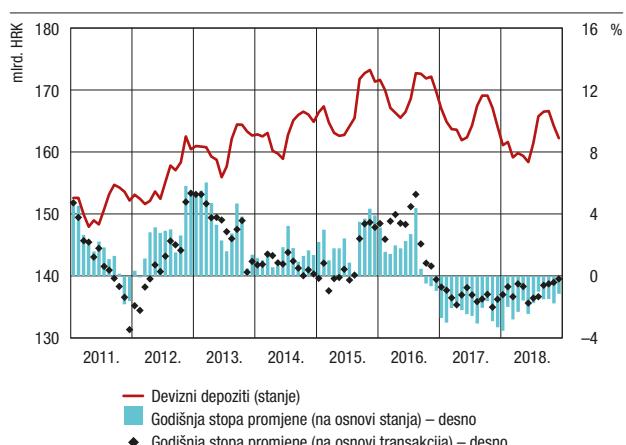

Izvor: HNB

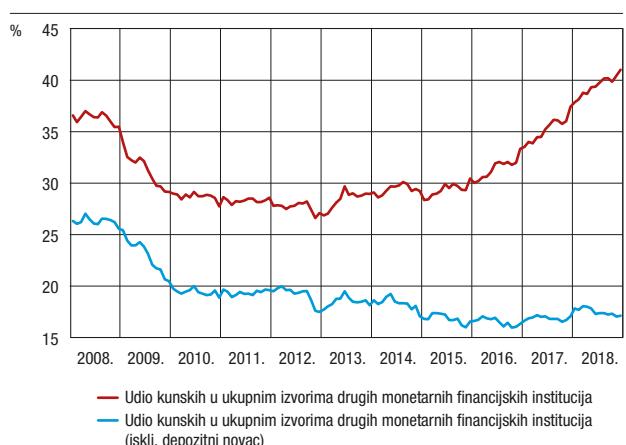
Slika 51. Kunski štedni i oročeni depoziti

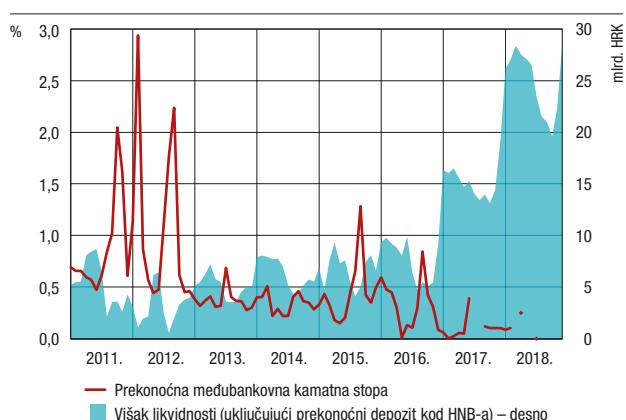
Izvor: HNB

Slika 52. Devizni depoziti

Izvor: HNB

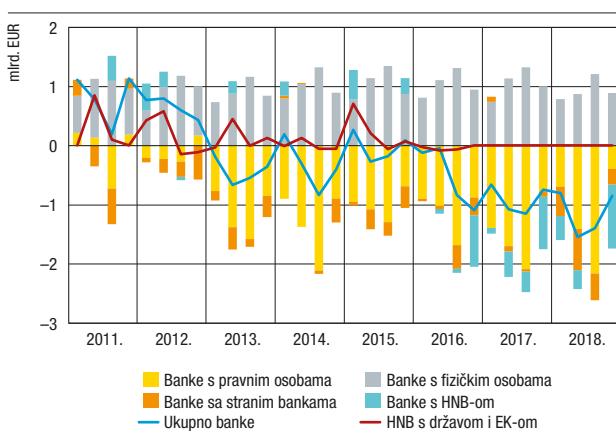
Slika 53. Udio kunske izvora

Izvor: HNB

Slika 54. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

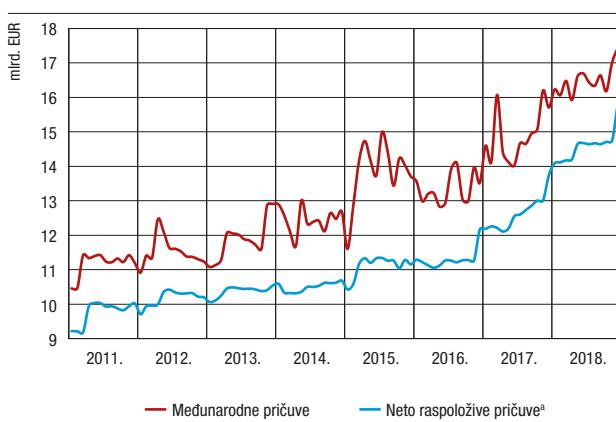
Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

Slika 55. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Positivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu.

Izvor: HNB

Slika 56. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

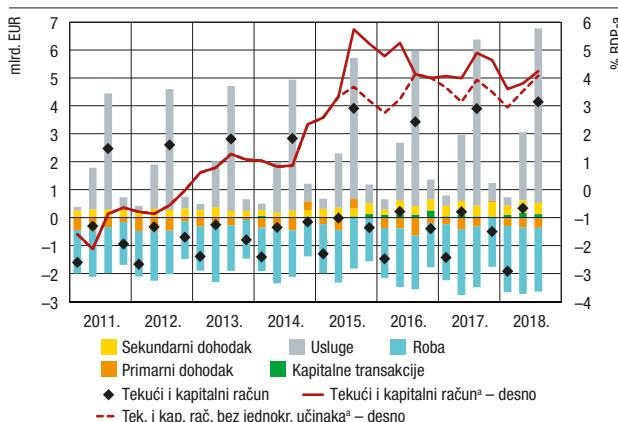
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2017.	3. tr. 2018. ^a	2017./ 2016.	Indeksi 3. tr. 2018. ^a / 2017.
Tekuće transakcije	1.983,6	1.652,2	164,4	83,3
Kapitalne transakcije	296,4	509,4	44,4	171,9
Finansijske transakcije (bez pričuve)	-756,4	505,7	-46,6	-66,9
Međunarodne pričuve HNB-a	2.593,1	1.636,3	–	63,1
Neto pogreške i propusti	-443,2	-19,6	86,1	4,4

^a Zbroj posljednjih četiri tromjesečja

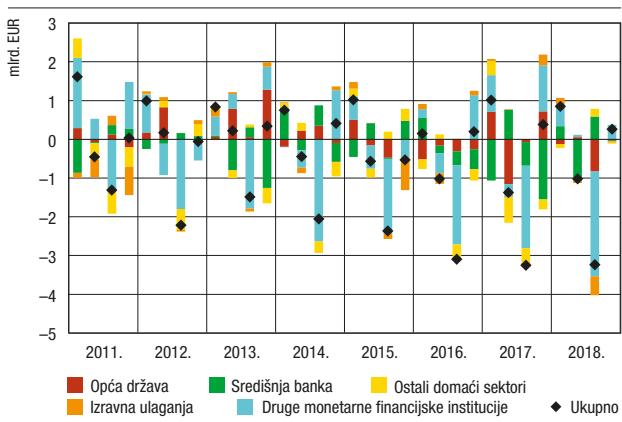
Napomena: Prema 6. izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

Slika 57. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

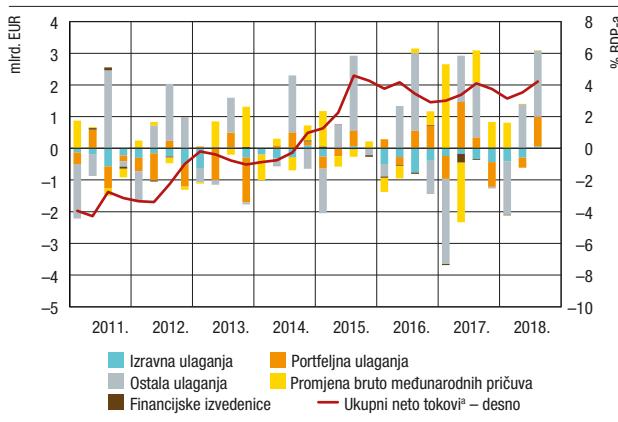
Napomena: Jednoratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

Slika 60. Transakcije neto inozemnog duga

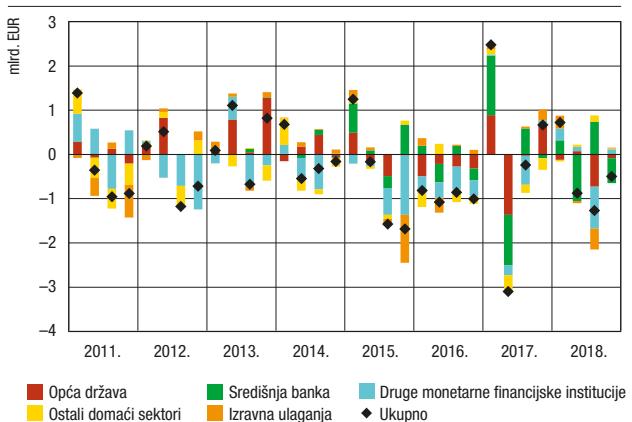
Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za četvrtu tromjesečje 2018. odnose se na listopad.

Izvor: HNB

Slika 58. Tokovi na finansijskom računu prema vrsti ulaganja^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

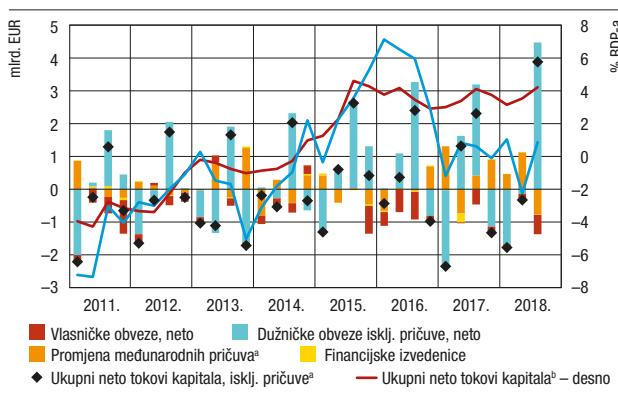
Napomena: Positivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

Slika 61. Transakcije bruto inozemnog duga

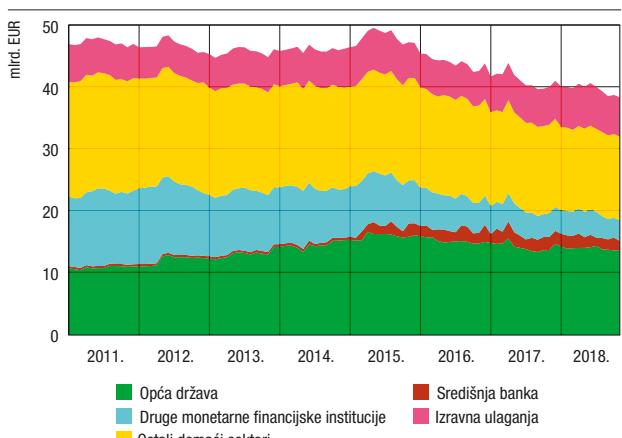
Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za četvrtu tromjesečje 2018. odnose se na listopad.

Izvor: HNB

Slika 59. Tokovi na finansijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obvezne HNB-a.^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

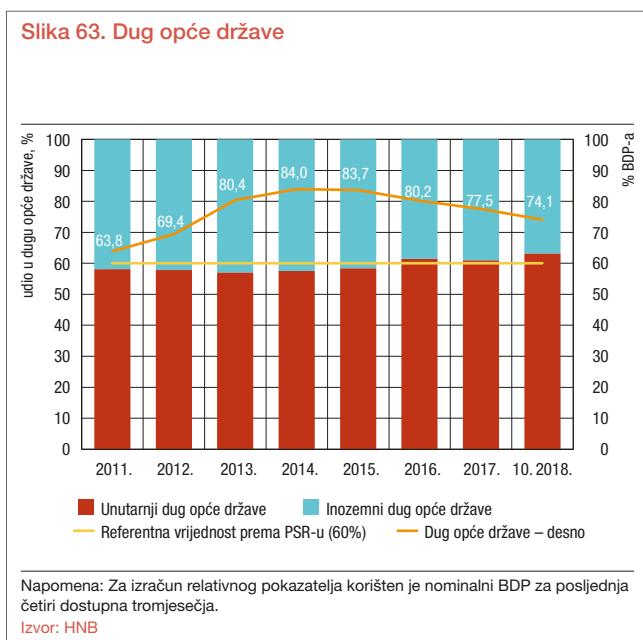
Napomena: Positivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

Slika 62. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno s krajem listopada 2018.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države

prema metodologiji ESA 2010., u milijunima kuna

	I.-IX. 2017.	I.-IX. 2018.
Ukupni prihodi	123.357	131.145
Izravni porezi	15.868	17.046
Neizravni porezi	53.895	57.505
Socijalni doprinosi	32.137	33.633
Ostalo	21.457	22.961
Ukupni rashodi	121.733	124.584
Socijalne naknade	42.687	43.643
Subvencije	4.212	4.094
Kamate	7.345	7.269
Naknade zaposlenicima	30.243	31.704
Intermedijska potrošnja	21.667	22.606
Investicije	7.236	6.210
Ostalo	8.342	9.058
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	1.624	6.561

Izvor: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države

prema metodologiji GFS 2001., u milijunima kuna

	I.-X. 2017.	I.-X. 2018.
1. Prihodi	117.820	123.651
2. Prodaja nefinancijske imovine	550	459
3. Rashodi	110.148	113.654
4. Nabava nefinancijske imovine	2.515	2.943
5. Neto zaduživanje (1+2-3-4)	5.707	7.513

Izvor: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države

u milijunima kuna

	I.-X. 2017.	I.-X. 2018.
Ukupna promjena duga	1.689	-3.036
Promjena unutarnjeg duga	5.167	4.324
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	1.531	-1.092
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	7.189	6.346
– Krediti	-3.480	-866
Promjena inozemnog duga	-3.478	-7.360
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	121	-145
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-4.343	-3.311
– Krediti	744	-3.904

Dodatak:

Promjena ukupno izdanih jamstava	438	-427
----------------------------------	-----	------

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomski i monetarni unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu finansijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafta d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva

PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržiste novca Zagreb
tr.	– tromjeseče
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Madžarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

- – nema pojave
- – ne raspolaze se podatkom
- 0 – podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere

- ∅ – prosjek
- a, b, c,... – oznaka za napomenu ispod tablice i slike
- * – ispravljen podatak
- () – nepotpun, nedovoljno provjerен podatak